

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศแนวหน้าในด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย จะเป็นรองก็เพียงจีนเท่านั้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนกว่า 300,000 ล้านบาทต่อปี จากนักท่องเที่ยวนานาชาติประมาณ 9.5 ล้านคน และเป็นภาคเศรษฐกิจที่สามารถโอบอุ้มและเกื้อหนุนประเทศไทยไว้ได้ในยามเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีการกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (ปี พ.ศ. 2545–2549) รัฐบาลไทยเริ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมใน พ.ศ. 2530 โดยได้ประกาศโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ชื่อว่า "ปีท่องเที่ยวไทย" เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นปีที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากถึง 3.48 ล้านคน ทำให้มีอัตราเพิ่มที่สูงมากถึง ร้อยละ 23.59 ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน 50,023 ล้านบาท ทั้งยังส่งผลให้ใน พ.ศ. 2531 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากถึง 4.23 ล้านคน โดยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 21.47 มีรายได้เป็นเงิน 78,859 ล้านบาท สำหรับใน พ.ศ. 2532 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวประมาณ 4.8 ล้านคน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนเงินถึงประมาณ 96,386 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2538 เป็นเงิน 190,765 ล้านบาท ในช่วงปีท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2541- พ.ศ. 2542 หรือ Amazing Thailand 1998-1999 สถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวน 7.76 ล้านคน ในพ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นจากพ.ศ. 2540 ร้อยละ 7.53 รายได้จากการท่องเที่ยว 242,177 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2540 ร้อยละ 9.70 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546)

จากความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาสากลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนไทยโดยจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ แต่จากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากการรายงานผลการประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ปรากฏว่าเมื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาเรียนจบหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและ

ยังต้องปรับปรุงความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ แต่นักเรียนร้อยละ 61 อยากเรียนเก่งภาษาอังกฤษ อยากฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ และสามารถโต้ตอบกับชาวต่างประเทศได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงต้องให้ผู้เรียนฝึกฝนทั้งในเรื่องระบบเสียง การเรียงคำ จนเกิดความชำนาญ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปในชีวิตประจำวัน และในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ (กรมวิชาการ, 2541, หน้า 3, 24)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ หรือภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes, ESP) เป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะซึ่งมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีอย่างเหมาะสม (นงคราญ อนุกุล, 2538, หน้า 7) ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวก็สามารถจัดขึ้นในโรงเรียนได้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถดำเนินการได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2544 ข, หน้า 2) ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงสามารถจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อมาตั้งแต่ในอดีต ถือว่าเป็นเมืองชายทะเลที่มีชื่อที่มีชื่อที่สุดในประเทศไทย หัวหินถูกขนานนามว่า นครแห่งธรรมชาติ (The City of Nature) (อรุณ กระแสสินธุ์, 2538, หน้า 17) มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวและการพักผ่อน ได้แก่ ชายหาดหัวหิน เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนอากาศที่มีชื่อเสียงแห่งแรก จุดชมวิวเขาตะเกียบ สวนสนประดิพัทธ์ เป็นชายหาดที่สวยงามทอดยาวขนานกับทิวสน สงบเงียบ อยู่ในความดูแลของกองทัพบก เขาหินเหล็กไฟ จุดชมวิวดำเมือง และอ่าวหัวหินที่สวยงาม น้ำตกป่าละอู ปลับพลานาฬโรคไฟ เป็นสถานียี่สิบไฟที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย (เทศบาลตำบลหัวหิน, 2545, หน้า 3) ในปัจจุบันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถก็ได้ทรงประทับอยู่ ณ พระราชวังไกลกังวล กล่าวได้ว่า อำเภอหัวหิน เป็นอำเภอที่มีความงดงาม และเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยว และอำเภอหัวหินเป็นถิ่นที่มีมนต์ขลัง จากการรายงานข้อมูลการท่องเที่ยว สำนักงานภาคกลาง เขต 2 ปี 2546 รายงานว่า ในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศจำนวน 1,135,024 คน ทำให้มีรายได้มาจากการท่องเที่ยวเข้ามาสู่อำเภอหัวหินจำนวน 1,648.79 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546) ดังนั้น การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตประจำวันและการท่องเที่ยวของคนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นชั้นที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และนักเรียนส่วนหนึ่งไม่ได้เรียนต่อ แต่ต้องออกไปประกอบอาชีพ จึงเห็นควรจัดทำหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนจะได้สามารถนำความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน และคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนก็จะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาอังกฤษประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ โดยเกิดความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนท้องถิ่นของตนอีกด้วย (กรมวิชาการ, 2546 ข, หน้า 1)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีทักษะการฟังภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในด้านการท่องเที่ยว
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ภาควุมิใจ และความรักท้องถิ่นของตน
3. ได้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาอื่น ๆ ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม
5. เป็นแนวทางสำหรับครูในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง และสุ่มแบบกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง

2.1 ตัวแปรอิสระ

การใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2.2 ทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2.3 ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2.3 เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. เนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การทักทาย การกล่าวลา การกล่าวขอโทษ การกล่าวขอบคุณ การแนะนำตนเอง และผู้อื่น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การแนะนำข้อมูลการท่องเที่ยว ได้แก่ ภูมิศาสตร์ของหัวหิน ทิศทางและการเดินทาง การแนะนำโรงแรมและที่พัก การซื้อสินค้าท้องถิ่น อาหารและเครื่องดื่ม ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ หาดหัวหิน สวนสนประดิพัทธ์ และตลาดโต้รุ่ง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ ได้แก่ บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร

ใช้ระยะเวลา 20 ชั่วโมง โดยทดลองสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง เอกสารที่เป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ในด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้เรียนอย่างมีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้รับจากการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวด้านทักษะการฟัง เช่น การฟังข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นผลมาจากการปฏิบัติจริงในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยฟังจากแถบบันทึกเสียงที่ให้เสียงโดยอาจารย์เจ้าของภาษาชื่อ Mr. William Scott และ Mrs. Mary Rogers โรงเรียนสมถวิล หัวหิน เครื่องมือที่ใช้วัดทักษะการฟังคือ แบบวัดทักษะการฟังที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เสียงภาษาพูดของอาจารย์เจ้าของภาษาชื่อ Mr. William Scott และ Mrs. Mary Rogers โรงเรียนสมถวิล หัวหิน
4. ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวด้านทักษะการพูด เช่น การแนะนำ และการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นผลมาจากการปฏิบัติจริงในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบวัดทักษะการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษในลักษณะของความพอใจ/ไม่พอใจ การเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย สนับสนุน/ไม่สนับสนุน เกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น